

Inatsisartuni ilaasortaq Laura Táunâjik, Siumut
-/Maani

§ 37 normu 2016-74 naartunermi innarlerneqartut pillugit akissut

Asasara Laura,

Inatsisartut Suleriaasiat naapertorlugu naartunermi innarlerneqartut pillugit apeqquteqaatinnut qujanaq. Apeqquteqaatitit ataani akissavakka.

1. Aalakoornartumik innarlerneqarsimallutik inunngortut kisitsisaatiginearpat?

Akissut: Imigassaq uumassuseqartumik arrorsaataavoq. Naartu imigassamik navianartorsiortinneqarpat pissusissarinngisamik iluseqalersinnaavoq. Naartunermi qaqugukkut naartu malussarinnerpaasarnersoq imaluunniit imernermi minnerpaaffissaq sumiinnersoq naluneqarpoq. Inunnguuserisaq ajornerpaaq tassaavoq imigassamik ajoqusersimanerup ilisarnaatai (FAS). Inunnguusiuvog naartu immikkut kiinnamik iluseqalersitsisoq, ineriartorneranik killilersuisoq qaratsakkullu ajoquteqalersitsisoq. Nunap uninngasut nalunaarsuutaa malillugu FAS-imik suussusersisimasut 1997-imit 2013-mut sisamat nalunaarsorneqarsimapput.

Innarlernerit amerlanerpaat aatsaat peroriartornermi takuneqalertarput. Meeqqat FAS-imik Innarlerneqarsimanerup saniatigut ilikkarsinnaanermik ajornartorsiuteqalersarput, uniffeeruttarput aamma kingusinnerusukkut aalaatsikkut ajornartorsiulertarput. Meeqqat FAE-mik malunnaatillit (fetal alkohol effekt) timikkut innarluuteqarneq ajorput kisiannili ineriartornermi malunniuttartut siuliani taaneqartut pigisarpaat. FAE akulikinnerusumik FAS-imut sanilliullugu ersarinneruvoq, meeqqat tamatumingga eqqorneqarsimasut qanoq amerlatiginersut ilisimaneqangilaq.

2. Naartunerup nalaani aalakoornartortalimmik- aannngajaarnartortalinnillu atuisinnaaneq pillugu akiuinarnissamik pilersaaruteqartoqarpa?

Akissut: Naalakkersuisut pitsaaliuinerмик piaartumillu nassaarniarnermik sukkanerusumillu naartusunut atonerluisunut katsorsartinnissamut innersuussinerмик suliaqarput. Nalinginnaasumik pitsaaliuinerup qulakkeerniartussaavaa naartusut tamarmik ilisimassagaat aalakoornartumik imertussaananatik naartunermi nalaani, piaartumillu nassaarniarneq peqqinnissaqarfimmi pisarpoq naartunerup nalaani misissortittarnerni. Atonerluisoqartillugu ilaqutariit naartusortallit programmimut Siusissukkut iliuuseqarnermut naartusooq inersimasullu inooqataasut atonerluinermit katsorsarneqarnissamut neqeroofigineqartarput.

Imigassamik aalakoornartumik hashillu pitsaaliuineq immikkut Inuunerittap ilagaa taamaasillunilu nuna tamakkerlugu pitsaaliuinerмик periusissami ilaalluni. Siusinnerusukkut iliuusissatut pilersaarut Kalaallit Nunaanni aalakoornartumik atonerluinermut iliuusissatut pilersaarusiaq 2013-2019, anguniagaq tassaalluni meeraq inunngorneqangitsoq aalakoornartumut illersussallugu. Naalakkersuisut 2016-imi upernaakkut inatsisartut katerinnissaannut saqqummiutissavaat siunnersuut nuna

10-03-2016
Sags nr. 2016 - 4565
Akt nr. 2296482

Postboks 1160
Tlf: 34 50 00
Fax: 34 55 05
3900 Nuuk
Email: pn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

tamakkerlugu hashi akiorniarlugu iliuusissatut pilersaarut. Siunnersuut taanna imaqarpoq aalajangersimasumik iliuusissaq hashimik atornerluineq akiorniarlugu, taassuma ataaniipput naartusut hashimik atornerluisut.

Kommunit peqqinnissaqarfillu akornanni pilersaarut "Siusissukkut iliuuseqarneq ilaqutariinnut naartusunut" suliniutaavoq susassaqaarfiit akimorlugit siunertaqarluartumillu ilusilik taamaasilluni naartusut nassaarinissaannik ilaqutariillu immikkut ittumik pisariaqartitsisut neqeroorfiginissaanik tunniussisoq. Siusissukkut Suliniut ilaqutariit naartusut atornerluinermik ajornartorsiutillit pillugit suliniuteqangaarpoq. Taassuma saniatigut ilaqutariit naartusut tamarmik "Meeqqamut piareerit"-mut peqataanissamat neqeroorfigineqartarput, erninermi angajoqqaanngornissamullu piareersamermut pikkorissartitsineruvoq aamma tassani aanngaajaarniutip meeqqamut peroriartornerani sunniutai ilisimatitsissutitut tunniunneqartarput. Maanna suliarineqarpoq "Meerartaarnissamik piareerineq", neqeroorut inerisarlugu.

3. Føtal Alkohol syndrom-imik meeqqat eqqorneqarsimasut pillugit qanoq iliuuseqartoqarpa? (Kommunit, peqqinnissaqarfimmit immaqaluunniit naalakkersuisunit/naalagaaffimmit)

Akissut: Ernereernerup kingorna meeqqat tamarmik nakorsamit takuneqartarput. Meeqqat naartunermi imigassamik aalakoornartulimmik aamma / imaluunniit hashimik eqqugaasimasutut emumassutigineqartut Nuummi meeqqat nakorsaannit takuneqartarput, Nuullu avataani nakorsaq peqqissaasullu suleqatigiinneratigut nalilersorneqartarpoq. Ilaqutariit meeqqallu pisariaqartitsisut immikkut ittumik peqqissaasumit nakkutigineqarnissamik neqeroorfigineqartarput pisariaqartitsisoqarneratigullu nakorsamit meeqqallu nakorsaannit nalilersuiffigineqartarput.

Aalakoornartumik innarlerneqarsimallutik inunngortunut nakorsaateqanngilaq, kisianni uani pingaaruteqarlunnarpoq sumiginnaannginnissaq aammalu meeqqap sapinngisaa naapertorlugu ineriartortinnissaa taamaasilluni piginnaasani naapertorlugu atorluaalluni.

Qulaani pineqartut innersuussutigalugit Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfik nalunaarpoq:

Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfik meeqqanut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfimmiittunut suliaritinnissamat pilersaarummik ilitersuummik sanasoqarsimasoq. Ilitersuut nalunaarsuinnermut nutarterneqaaqqammerportaaq. Suliniutit taakkua marluk uppersaarnermut meeqqanullu inissinneqarnikunut unamminiakkat pillugit erseqqinnerusumik qulakkeerissapput. Taakkua imigassamat aalakoornartumik ajoqusiinerit ersiutaannik qulaajaanermi iluaqutaassapput aammalu meeqqap immikkut pisariaqartitai tunngavigalugit siunertaqarluarnerusumillu nakorsaasiinermi atorneqassapput.

Taassuma saniatigut Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfik 2016-mi susassareqatigiit akimorlugit aallarniivoq Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik, Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Kommuneqarfik Sermersooq suleqatigalugit, tassani qulakkeerniarneqarpoq pitsaanerusumik sukkanerusumillu paasinninneq meeqqanut inuusuttuaqqanullu imigassamik aalakoornartulimmik ajoqusersimallutik inunngorsimasunik.

4. Naartunerup nalaani aalakaorntartortalimmik allanillu aanngjaarniutertalinnik atuinnginnissamut inatsisiliortoqarsinnaanera ammaffigineqarpa?

Akissut: Naartunermi imigassamillu atorneerluineri allanillu aanngajaarniutitut tunngassutilimmik immikkut ittumik inatsisiliortoqarnissaanut pilersaaruteqartoqanngilaq. Taamatut inatsisiliorneq meeqqap inunngorsimannngitsup pisinnaatitaaffianik aallaaveqartussaassaaq. Naalakkersuisut atorneerluineri katsorsaaneermik aamma katsorsaaneermut neqeroorutit pillugit aalajangersakkanik allanik immersugassaq pilersaarutigaat suliarineqarnissaa. Taassuma saniatigut Naalakkersuisut imigassamut inatsit iluarsaallugu aallartereerpaat, taannalu UKA 2016-imi saqqummiunneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

5. Meeqqat/inuusuttut naartunermi nalaanni imigassamik innarlerneqarsimasut qanoq iliorluni iklorserneqarniarpat?

Akissut: Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfik imatut nalunaarpoq:

Meeqqat inunngornerminni imigassamik innarlerneqarsimasut ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi inissinneqarsimasut toqqissisimasumik siumut nalunanngitsumik ulloqartinnissai sulissutigineqarpoq aalajangersimasumillu ulloq ingerlanissaa sulissutigineqarluni. Taassuma saniatigut meeqqat pissutsini akkerliiffiusumi aqutsinnaanerani ikorfartorneqartarput. Inuusuttut inunngornerminni imigassap aalakoornatuanik innarlerneqarsimasut aalajangiinerit eqqortunut ikiorneqartarput taamaasillutik imminnut pisariaqanngitsumik sapersinnginniassammata. Taamaasillutillu inuusuttut ilikkartarpat imminnut illersornissartik innarliinnermut atorneerluinerimullu.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Doris Jakobsen